

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ ๒๑ ได้มุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติสุขและกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ใช้แนวคิดหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standards based Curriculum) กล่าวคือ เป็นหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยในมาตรฐานการเรียนรู้ได้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องใน การจัดการศึกษาได้ยึดเป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ดังกล่าวด้วยการดำเนินการบริหารจัดการอิงมาตรฐาน (Standards based Administration) การจัดการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเป็นเป้าหมาย (Standard sbased Instruction) การวัดและประเมินผลที่สะท้อนมาตรฐาน (Standards based Assessment) เพื่อให้กระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ^๑

ปัจจุบันการศึกษามีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากต่อสังคมไทย เพราะสถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่มีหน้าที่ในการให้การศึกษากับกุลบุตร อบรมสั่งสอน ถ่ายทอดศิลปวิทยาการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ การศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะนำพาประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ในทุกประเทศต่างก็ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและจัดการศึกษา และถือการจัดการศึกษาเป็นนโยบายในลำดับต้น ๆ ของแต่ละประเทศ โดยที่ในประเทศไทยนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ มาตรา ๖ กำหนดว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข” และมาตรา ๒๒ กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” และจากการปฏิรูปการศึกษาทำให้เกิดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ถือได้ว่าเป็นกลุ่มสาระสำคัญที่จะสร้างคนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศ โดยได้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ด้านเนื้อหาสาระที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้คือ การอยู่ร่วมกันบนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย การปรับตัวเองให้เข้ากับบริบทสภาพแวดล้อม เพื่อให้เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ มี

^๑ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๓) .

ความสามารถทางสังคม มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้องงามในด้านความรู้และมาตรฐาน ด้านทักษะกระบวนการ เช่น มีทักษะการคิด สามารถสรุปความคิด แปลความ วิเคราะห์หลักการนำไปใช้และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีทักษะการแก้ปัญหาตามกระบวนการทางสังคมศาสตร์ การใช้เทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ในการแสวงหาความรู้^๒

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-directed Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะรับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการกำหนดความต้องการและวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้รวมทั้งออกแบบประสบการณ์และทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของตนเอง ตลอดประเมินผลด้วยตนเอง โดยผู้สอนจะแสดงบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก หรือเพื่อนร่วมทางการเรียนรู้ (Facilitators) มากกว่าที่จะเป็นครูโดยตรง โดยมีบรรยากาศของการเรียนรู้เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริง^๓

เนื่องจากการเรียนรู้แบบนำตนเองมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตและมีลักษณะสอดคล้องกับสภาพการณ์และกระบวนการทางจิตวิทยาของมนุษย์ คือเมื่อแรกเกิดมนุษย์จะต้องพึ่งพาผู้อื่น โดยได้รับการปกป้องจากพ่อแม่ แต่เมื่อโตขึ้น มนุษย์จะต้องการความเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และลดการพึ่งพาผู้อื่นลดลง พัฒนาการเช่นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของการพัฒนาการเรียนรู้แบบนำตนเอง ดังนั้นจึงถือว่าการเรียนรู้แบบการนำตนเองเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต และเป็นแนวคิดสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะเป็นทักษะและเป็นวิถีชีวิตที่สำคัญมากสำหรับการอยู่รอดของมนุษย์โลกที่มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอยู่เสมอ^๔

การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรได้พัฒนาให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญ เห็นคุณค่าและมีความสุขในการเรียนรู้ มีความสามารถและทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเอง คือ มีสมรรถภาพและทักษะริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น กำหนดจุดมุ่งหมายและวางแผนการเรียนรู้ดำเนินการเรียนรู้แบบใช้กลยุทธ์ที่หลากหลาย และสามารถประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ รวมถึงควรมีทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นทางภาษา (การอ่าน เขียน) การคิด การคำนวณ การใช้ภาษา ๔ ทักษะการแสวงหาและจัดการข้อมูล ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร (ICT) และการใช้เครื่องมือการเรียนรู้ ตลอดจนมีบุคลิกภาพที่จำเป็นในการเป็นผู้เรียนแบบนำตนเองได้แก่ การเป็นผู้เรียนเชิงรุก มีความคิดเปิดกว้าง และมุ่งมั่นในการเรียน และมีพลังใจในการเรียนรู้ ทั้งจากแรงจูงใจในตน มุ่งอนาคต และพลังอำนาจมาสนับสนุน^๕

ปัจจุบันการเรียนรู้แบบนำตนเอง ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง เนื่องจากเป็น การจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งแท้จริงแล้วการเรียนรู้แบบนำตนเองนี้ไม่ใช่ปรากฏการณ์ใหม่ พระพุทธเจ้าซึ่งเป็นองค์ศาสดาของศาสนาพุทธ ทรงเป็นตัวอย่างของการเรียนรู้

^๒ กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๔), หน้า ๕.

^๓ อาชัญญา รัตนอุบล, “การเรียนรู้และพัฒนาการผู้ใหญ่”, (กรุงเทพมหานคร:ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔)

^๔ Knowles ,M. S. **self-directed Learning:A Guide for Learners and Teachers**. (Chicago:Association press, ๑๙๗๕)

^๕ นิตยา สำเร็จผล, “การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต”, **ปริญญานิพนธ์ กศ.ด, การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร**, (กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๗)

แบบนำตนเอง โดยเฉพาะคำสอนของพระพุทธองค์ก็เน้นการเรียนรู้แบบนำตนเอง หรือการพึ่งตนเอง เป็นสำคัญ ในอดีตมีบุคคลสำคัญ อาทิ โสเครตีส และ อับราฮัม ลินคอล์น ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็น บุคคลที่ประสบความสำเร็จมาจากการศึกษาค้นคว้าด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง^๖

จากผลการทดสอบในระดับชาติ (O – NET) ปีการศึกษา ๒๕๕๙ ที่ผ่านมา ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระที่นักเรียนที่สังกัดอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดนครราชสีมา มีระดับคะแนนเฉลี่ยของแต่ละโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ โดยมีคะแนนเฉลี่ยในระดับสังกัดกลุ่มที่ ๑๑ อยู่ในระดับ ที่ต่ำกว่าโรงเรียนขนาดเดียวกัน ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศ ซึ่งจากระดับคะแนนของผลการทดสอบผล สอบในครั้งนี้ ทางผู้ศึกษาเห็นว่า ควรจะได้รับการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาให้ดีขึ้น

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีนโยบายในการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใน การศึกษาเล่าเรียน โดยบวชฟรี เรียนฟรี เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีฐานะทางบ้านยากจนและด้อย โอกาสทางการศึกษา ได้มีโอกาสเข้ามาบวชเรียน ทำให้ในโรงเรียนมีนักเรียนที่มีความแตกต่างและมีความหลากหลายทางด้านชาติพันธุ์ และสำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาที่มีความหลากหลาย ทั้งสายอาชีพ สายสามัญ บางกลุ่มสำเร็จการศึกษามาจากโรงเรียนที่มีเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนการสอนที่ไม่ เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน ทำให้พื้นฐานของนักเรียนแต่ละรูปนั้นมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง และมีพื้นฐานทางด้านการศึกษาที่ไม่เท่ากัน บางรูปมีทักษะในการอ่านและการเขียนอยู่ในระดับที่อ่อนมาก และจากสาเหตุดังกล่าวทำให้เป็นอุปสรรคต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของทางโรงเรียนพระปริยัติธรรม อีกทั้งครูที่ผู้สอนส่วนใหญ่ มีวุฒิทางการศึกษาที่ไม่ตรงตามสายงานหรือรายวิชาที่สอน ไม่มีใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพครู อันเนื่องมาจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมนั้น มีสวัสดิการที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ของครูผู้สอน เมื่อเทียบกับสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน เพราะค่าตอบแทนหรือเงินเดือนของครูนั้นจะมาก หรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนรายหัวของนักเรียนที่สังกัดในโรงเรียน ทำให้บุคคลที่มีคุณสมบัติในการประกอบ วิชาชีพครูครบถ้วนนั้น ส่วนใหญ่มักจะทำงานอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ไม่นาน พอผ่านการพัฒนา ศักยภาพ ผ่านการฝึกอบรม มีประสบการณ์ในการทำงาน หรือมีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดีกว่าหรือว่าสอบ บรรจุได้ ก็ย้ายออกจากสถานศึกษาไป ทำให้โรงเรียนพระปริยัติธรรมเปรียบเสมือนสถานที่ฝึกงาน เพราะ บุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนนั้นย่อมต้องการความมั่นคงในชีวิตและหน้าที่การงาน และสาเหตุอีกประการ หนึ่งเนื่องมาจาก กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ฯลฯ ตลอดจนหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการศึกษา ได้มีการ ปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเติมมาโดยตลอด จึงอาจทำให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติงาน การบริหารจัดการ การศึกษา และส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอน จึงทำให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานของโรงเรียน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ยังไม่ประสบ ผลสำเร็จเท่าที่ควรและนักเรียนยังมีระดับผลการทดสอบในระดับชาติอยู่ในเกณฑ์ต่ำ จึงต้องได้รับการ ปรับปรุงและพัฒนาต่อไป^๗

^๖ สุตลักษณ์ ศิวรักษ์, ความเข้าใจในเรื่องพระเจ้าอโศกและอโศกาวทาน, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๒).

^๗ กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๗).

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ในสังคมปัจจุบันนี้เทคโนโลยีได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ส่งผลในการเรียนการสอนของครูนั้นต้องพัฒนาตามไปด้วย การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ผู้เรียนมีความสามารถนำตนเองในการเรียนได้ มีอิสระมีความรับผิดชอบในการเรียนของตนเอง เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ และในการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ทั้งเนื้อหาความรู้และทักษะกระบวนการที่จำเป็นในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนต้องพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง และในการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ทั้งเนื้อหาความรู้และทักษะกระบวนการที่จำเป็นในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนต้องพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง เป็นการสรรค์สร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้ทักษะกระบวนการที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ซึ่งพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดนครราชสีมา เพราะการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นวิธีการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งในปัจจุบัน โดยทางผู้ศึกษามีความคาดหวังว่าผลจากการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งสถานศึกษาที่ผู้ศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนอยู่ในปัจจุบัน และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาและการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดนครราชสีมา ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดนครราชสีมา
- ๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดนครราชสีมา
- ๑.๒.๓ เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดนครราชสีมา

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

- ๑.๓.๑ การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดนครราชสีมา เป็นอย่างไรบ้าง
- ๑.๓.๒ การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกันหรือไม่
- ๑.๓.๓ ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดนครราชสีมา มีอะไรบ้าง

๑.๔ สมมุติฐานการวิจัย

- ๑.๔.๑ นักเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน
- ๑.๔.๒ นักเรียนที่มีระดับชั้นแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน

๑.๔.๓ นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน

๑.๔.๔ นักเรียนที่อยู่ภูมิลำเนาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน

๑.๕ ขอบเขตการวิจัย

๑.๕.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้แบบนำตนเอง จากตำราวิชาการ หนังสือ บทความ การสืบค้นจากแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดนครราชสีมา มีประเด็นที่ศึกษาโดยละเอียด ๔ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง ๒. ด้านการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง ๓. ด้านสื่อการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง ๔. ด้านการวัดและการประเมินผลส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง

๑.๕.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑. ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

๑. อายุ
๒. ระดับชั้น
๓. คะแนนเฉลี่ยสะสม
๔. ภูมิลำเนา

๒. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดนครราชสีมา ใน ๔ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง
๒. ด้านการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง
๓. ด้านสื่อการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง
๔. ด้านการวัดและการประเมินผลส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง

๑.๕.๓ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้การศึกษาด้วยวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Research Design) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดนครราชสีมา จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบนิยามความหมายเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างแบบสอบถามที่สามารถตอบวัตถุประสงค์และคำถามการวิจัย แสดงรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยได้ดังนี้

๑.๕.๓.๑ การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วยนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ภาคการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ได้แก่ ในโรงเรียนทั้ง ๑๑ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนปริยัติสามัญนครราชสีมา จำนวน ๒๔๑ รูป, โรงเรียนวิสุทธิพรตพิทยาคม จำนวน ๗๖ รูป, โรงเรียนศรีปริยัติคุณศึกษา จำนวน ๗๔ รูป, โรงเรียนสัทธรรมวิทยา จำนวน ๙๒ รูป, โรงเรียนดอนหวายพิทยาคม จำนวน ๓๙ รูป, โรงเรียนพระปริยัติธรรมปักธงชัยวิทยา จำนวน ๔๘ รูป, โรงเรียนบูรพาวิทยานุสรณ์ จำนวน ๔๗ รูป, โรงเรียนวัดตะกุดเครือปลอก จำนวน ๕๙ รูป, โรงเรียนปริยัติสามัญศึกษาอำเภอปากช่อง จำนวน ๙๘ รูป, โรงเรียนประชนามิตวิจิตรศึกษา จำนวน ๓๐ รูป, โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดบึงกิตติวิทยา จำนวน ๑๕๗ รูป รวมจำนวนประชากรทั้งหมด จำนวน ๙๖๑ รูป

กลุ่มตัวอย่าง ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเทียบจากตารางสำเร็จรูป R.V.Krejcie & D.W.Morgan เป็นตารางที่ให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร โดยคาดว่าสัดส่วนของลักษณะที่สนใจ ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕ % หรือมีความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น ๕ % ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๗๐ รูป

วิธีการสุ่ม เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนแล้วก็ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วนตามกลุ่มประชากร เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ในการแจกแบบสอบถาม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนมีโอกาสถูกเลือกเท่าๆ กัน

๑.๕.๓.๒ ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและเก็บข้อมูลนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดนครราชสีมา สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๑.๕.๓.๓ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ โดยเริ่มศึกษาวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจนถึงขั้นลงพื้นที่เก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ผล ประมาณ ๑๐ เดือน โดยตั้งแต่เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ถึง เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในงานวิจัย

๑.๖.๑ การจัดการเรียนรู้ (Learning management) หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ถูกกำหนดเป็นแบบแผนการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดทำตารางสอน การจัดครูเข้าสอน การแบ่งกลุ่มนักเรียน ตลอดจนจนถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อที่ใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมีการวัดประเมินผลเพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนานตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในการแข่งขันสูงสุด

๑.๖.๒ การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning) หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในการเรียน กำหนดเป้าหมายการเรียน วางแผนการเรียนรู้ ตลอดจน

ประเมินผลการเรียนของตนเอง โดยการให้ความเป็นอิสระส่วนบุคคล การจัดการตนเอง การควบคุมตนเอง และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนมีบทบาทในการสนับสนุนให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ที่สามารถศึกษาได้ด้วยตนเองจัดหาแหล่งความรู้ และจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน ผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง กำกับตนเอง มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ สามารถคิดแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่ม ชอบแสวงหาความรู้ และเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

๑.๖.๓ หลักสูตร (Curriculum) หมายถึง ประมวลประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดให้ผู้เรียนในแต่ละระดับ สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น มุ่งหวังให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายที่คาดหวังทั้งปวงเกิดความรู้และสามารถดำรงชีวิต อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

๑.๖.๔ การจัดการเรียนการสอน (teaching and learning) หมายถึง เทคนิค วิธีการ การดำเนินการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามขั้นตอน วิธีการ เทคนิควิธี กระบวนการในการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและการนำตนเอง ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดนครราชสีมา

๑.๖.๕ สื่อการเรียนรู้ (Learning materials) หมายถึง สื่อที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีความเข้าใจเกิดการเรียนรู้ และช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลายรูปแบบ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์สื่อเทคโนโลยี สื่อธรรมชาติ การเลือกสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนควรคำนึงถึงความน่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตามเป็นสื่อที่เข้าใจง่าย กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้และที่สำคัญคือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคล

๑.๖.๖ การวัดและการประเมินผล (Assessment) หมายถึง เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่องรอย หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สามารถจัดให้มีขึ้นทั้งระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ

๑.๖.๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม (Phrapariyattidham School) หมายถึง สถานศึกษาที่สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เปิดทำการเรียนการสอนให้เฉพาะพระภิกษุสามเณร ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑๑ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวิสุทธิพรตพิทยาคม โรงเรียนบูรพาวิทยานุสรณ์ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดบึงกิตติวิทยา โรงเรียนตะกุดเครือปลอก โรงเรียนสัทธิธรรมวิทยา โรงเรียนดอนหวายพิทยาคม โรงเรียนประชานิมิติวิจัศึกษา โรงเรียนพระปริยัติคุณศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมปักธงชัย โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา อำเภอบางช่อง และโรงเรียนปริยัติสามัญนครราชสีมา สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๑.๖.๘ นักเรียน (student) หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ – ๖ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

๑.๖.๙ อายุ (Age) หมายถึง อายุของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

๑.๖.๑๐ ระดับชั้น (level) หมายถึง ระดับชั้นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖

๑.๖.๑๑ คะแนนเฉลี่ยสะสม (Average score) หมายถึง ผลการเรียนรู้สะสมของผู้เรียนในทุกรายวิชาที่เรียนตลอดหลักสูตรของแต่ละช่วง

๑.๖.๑๒ ภูมิลำเนา (Domicile) หมายถึง ถิ่นกำเนิด สถานที่เกิด หรือสถานที่ที่ท่านอยู่นานที่สุดตั้งแต่ เกิด ก่อนจะมาบรรพชา-อุปสมบท

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบถึงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดนครราชสีมา

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดนครราชสีมา

๑.๗.๓ เพื่อเสนอแนะแนวการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดนครราชสีมา